

Î N C H E I E R E

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cojocari Ala,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Cojocari Ala
împotriva Consiliului raional Strășeni, Președintele raionului Strășeni și Comisia
specială de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a
valorii acestora victimelor reabilitate ale represiunilor politice cu privire la
recunoașterea ilegalității refuzului, anularea parțială a procesului-verbal și a
deciziei, stabilirea și încasarea compensației suplimentare și încasarea cheltuielilor
de judecată,

împotriva deciziei din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost respins apelul declarat de Cojocari Ala și menținută hotărârea din 21
iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 07 decembrie 2016, Cojocari Ala a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Consiliului raional Strășeni, Președintele raionului Strășeni și Comisia
specială de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a
valorii acestora victimelor reabilitate ale represiunilor politice cu privire la
recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Președintelui Raionului Strășeni nr. 477 din 05
august 2016 cu privire la aprobarea Alei Cojocari a unei compensații suplimentare
în mărime de 381 400 de lei pentru roadă rămasă în legătură cu restituirea valorii
bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice și
a recunoaște ca ilegal refuzul Președintelui Raionului Strășeni nr. 630 din 03
noiembrie 2016 cu privire la aprobarea lui Cojocari Ala a unei compensații
suplimentare în mărime de 381 400 de lei pentru roadă, rămasă în legătură cu
restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse
represiunilor politice, a-i stabili Alei Cojocari o compensație suplimentară în
mărime de 381400 lei pentru roadă rămasă, cu titlu de restituirea valorii bunurilor
prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că, la 10 octombrie
2012, prin hotărârea Judecătoriei Strășeni, a fost admisă parțial cererea de chemare

în judecată depusă de Cojocari Ala către Consiliul raional Strășeni și s-a constatat faptul confiscării ilegale a bunurilor ce au aparținut bunicilor reclamantei: Botnari Gavril și Botnari Efimia, precum și tatălui reclamantei - Botnari Severian. Astfel, prin certificatul de reabilitare din 11 martie 2011, Botnari Gavril, Botnari Efimia și Botnari Severian au fost reabilitați în modul corespunzător.

În conținutul dispozitivului hotărârii judecătorești se regăsește o listă de bunuri imobile și mobile cum ar fi: bunuri imobile: casă de locuit, sarai, gardurile din împrejurimi, poartă, terenuri arabile, livezi, ș.a., bunuri mobile: paturi, covoare, oglinzi, mobilă, cuverturi, căldări, scaune, mese, veselă, haine, butoaie, animale din gospodărie, roadă din livezi și câmpuri.

În cererea de chemare în judecată inițială prin care reclamanta a solicitat constatarea faptului confiscării averii, instanța de judecată a apreciat critic doar cantitatea unor bunuri și le-a micșorat în modul corespunzător: 20 metri de prosoape și nu 30 metri, 15 perne și nu 20, 40 metri de țol și nu 50, 80 farfurii de porțelan și nu 160, 30 de linguri și nu 80, 30 de furculițe și nu 110, 10 căldări și nu 15, 10 ștergare și nu 30. În rest acțiunea a fost admisă.

În conținutul dispozitivului hotărârii judecătorești, pe lângă o listă de bunuri imobile și mobile, s-a constatat și confiscarea unor bunuri ce prezintă interes pentru prezenta cauza civilă și anume: teren arabil 100 ha, livezi diferite 0,30 ha, plantații de viță-de-vie 12 ha, roadă de mere de pe 0,30 ha livadă, roadă de viță-de-vie de pe 12 ha, roadă de grâu pârğ de pe 30 ha, roadă de secară în pârğ de pe 25 ha, roadă de floarea soarelui de pe 15 ha, roadă de ovăz în pârğ de pe 30 ha. La 31 noiembrie 2012, hotărârea menționată a devenit definitivă și irevocabilă, prin urmare produce în modul corespunzător efectele juridice stabilite, precum și urma a fi executată în modul corespunzător.

A mai menționat că prin Decizia Consiliul raional Strășeni nr. 30/4 din 27 decembrie 2006, a fost creată Comisia specială de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilite ale represiunilor politice. În acest sens a fost efectuată evaluarea bunurilor stabilite ca fiind confiscate care stabilește informația privind valoarea bunurilor confiscate în urma represiunilor politice nr. 136/04 din 19 noiembrie 2012.

În baza raportului de evaluare a proprietății imobiliare din data de 28 noiembrie 2012 se identifică o sumă totală de 1 100 686 de lei. Astfel în vederea executării hotărârii din 10 octombrie 2012, Consiliul raional Strășeni, a adoptat Avizul la proiectul de Decizie nr. 4/16, precum și nota informativă, iar ulterior prin Decizia 4/16 din 02 octombrie 2013 a aprobat spre plată doar suma de 732 624 de lei. Ca motiv de aprobare doar a unei sume parțiale de compensare de 732 624 de lei, Consiliul raional Strășeni a invocat faptul că nu au fost acceptate sumele ce țin de roadele rămase pe terenurile aflate în posesia beneficiarilor, deoarece nu a fost prezentată dovada de apartenență a terenurilor, precum și nu sunt clare metodele de estimare a cantității roadelor pretinse, fapt ce încalcă în mod vehement dispozitivul hotărârii din 10 octombrie 2012.

În viziunea reclamantei, la 31 noiembrie 2012, hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă, ceea ce presupune autoritate de lucru judecat a hotărârii date și implică obligativitatea executării acesteia, or, în situația dată Consiliul raional Strășeni invocă lipsa unor dovezi pe marginea unui litigiu finalizat, cauzând în acest fel imixtiuni asupra forței unei hotărâri judecătorești. Prin urmare, drepturile

sale recunoscute prin hotărârea din 10 octombrie 2012, nu pot fi contrazise print-un act administrativ, or, în acest fel se realizează o imixtiune asupra instanțelor judecătorești.

A mai precizat că, la 18 august 2016, petiționara a solicitat emiterea unei decizii cu privire solicitarea mijloacelor financiare pentru restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, cu aprobarea Alei Cojocari a unei compensații suplimentare în mărime de 381 400 de lei pentru roadă rămasă, iar la 07 septembrie 2016, a recepționat răspunsul Președintelui raionului Strășeni nr. 477 din 05 august 2016 prin care se subliniază că scoaterea terenului arabil și roadei rămase din circuitul civil nu au nici o legătură cu represiunile politice, concluzie ce contravine vehement hotărârii din 10 octombrie 2012.

La 06 octombrie 2016, reclamanta a depus o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea refuzului nr. 477 din 05 august 2016 ca fiind ilegal și contrar hotărârii din 10 octombrie 2012, iar la 08 noiembrie 2016, prin răspunsul nr. 630, i s-a refuzat în aceleași temeuri precum că scoaterea terenului arabil și a roadei rămase din circuitul civil nu au nici o legătură cu represiunile politice.

Reclamanta a considerat că ambele refuzuri nr.477, precum și nr.630 sunt contrare concluziilor stabilite de instanța de judecată care enunță clar că în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine faptul că, bunurile indicate de petiționar într-adevăr au fost confiscate odată cu deportarea bunelor săi, iar constatarea faptului menționat are valoare juridică pentru petiționar în legătură cu obținerea recompensei pentru averea expropriată.

Pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond reclamanta a depus o cerere de completare a acțiunii prin care a solicitat a recunoaște ca ilegal refuzul Președintelui raionului Strășeni nr. 477 din 05 august 2016 cu privire la aprobarea lui Cojocari Ala a unei compensații suplimentare în mărime de 381 400 de lei pentru roadă, rămasă în legătură cu restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunii politice, a recunoaște ca ilegal refuzul Președintelui raionului Strășeni nr. 630 din 03 noiembrie 2016 cu privire la aprobarea Alei Cojocari a unei compensații suplimentare în mărime de 381 400 de lei pentru roadă, rămasă în legătură cu restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, anularea pct. 2 al dispozitivului procesului-verbal nr. 29 din 22 august 2013 al Comisiei speciale de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilite ale represiunilor politice cu privire la neacceptarea sumelor în beneficiul Alei Cojocari ce țin de roadele rămase pe terenurile aflate în posesia beneficiarilor, în partea neacceptării pozițiilor ce țin de roadă pretinsă în sumă de 381 400 de lei, anularea pct. 2 al dispozitivului Deciziei nr. 29 din 22 august 2013 al Comisiei speciale de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilite ale represiunilor politice cu privire la neacceptarea sumelor în beneficiul Alei Cojocari ce țin de roadele rămase pe terenurile aflate în posesia beneficiarilor, în partea ne acceptării pozițiilor ce țin de roadă pretinsă în sumă de 381 400 de lei, a stabili Alei Cojocari o compensație suplimentară în mărime de 381 400 de lei pentru roadă rămasă cu titlu de restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, compensarea cheltuielilor de judecare a pricinii.

Ulterior, la 15 mai 2017 a mai fost depusă o cerere de completare a acțiunii civile prin care s-a solicitat recunoașterea ca ilegale refuzurile Președintelui raionului Strășeni nr.477 din 05 august 2016 și nr.630 din 03 noiembrie 2016, anularea pct. 2 al dispozitivului procesului-verbal nr.29 din 22 august 2013 și a pct.2 al dispozitivului Deciziei nr.29 din 22 august 2013 ale Comisiei speciale de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilitate ale represiunilor politice, obligarea Comisia specială de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilitate ale represiunilor politice și a Consiliul Raional Strășeni la stabilirea lui Cojocari Ala unei compensații suplimentare în mărime de 381 400 lei pentru roadă rămasă și încasarea din contul Consiliul raional Strășeni în beneficiul lui Cojocari Ala suma de 381 400 lei cu titlu de compensație suplimentară pentru roadă rămasă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată. În drept, cererea de chemare în judecată a fost întemeiată pe prevederile Legii contenciosului administrativ, Constituției RM și a Legii 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Prin hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul central), cerințele de anulare a pct. 2 al dispozitivului procesului-verbal nr. 29 din 22 august 2013 și a pct. 2 al dispozitivului Deciziei nr. 29 din 22 august 2013 ale Comisiei speciale de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilitate ale represiunilor politice, obligarea Comisia specială de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilitate ale represiunilor politice și Consiliul raional Strășeni la stabilirea Alei Cojocari unei compensații suplimentare în mărime de 381 400 de lei pentru roadă rămasă și încasarea din contul Consiliul raional Strășeni în beneficiul Alei Cojocari suma de 381 400 de lei cu titlu de compensație suplimentară pentru roadă rămasă, din cererea de chemare în judecată depusă de Cojocari Ala către Consiliul raional Strășeni, Președintelui raionului Strășeni și Comisia specială de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilitate ale represiunilor politice, au fost respinse ca tardive.

În privința recunoașterii ilegale a refuzurilor Președintelui raionului Strășeni nr. 477 din 05 august 2016 și nr. 630 din 03 noiembrie 2016, precum și încasarea cheltuielilor de judecată, acțiunea Alei Cojocari a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Cojocari Ala și menținută hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni, (sediul central).

Prin decizia din 06 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Ala Cojocari, casată decizia din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Cojocari Ala și menținută hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul central).

Pentru a respinge acțiunea instanțele ierarhic inferioare au reținut că, cerințele din acțiunea depusă de Cojocari Ala, privind anularea pct. 2 al dispozitivului

procesului-verbal nr.29 din 22 august 2013 și a pct. 2 al dispozitivului Deciziei nr.29 din 22 august 2013 ale Comisiei speciale de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilite ale represiunilor politice, precum și obligarea Comisiei și Consiliului raional Strășeni să-i stabilească și să-i achite compensația suplimentară în mărime de 381400 lei pentru roadă rămasă sunt tardive, or potrivit materialelor cauzei, despre procesul-verbal și Decizia nr. 29 din 22 august 2013 ale Comisiei speciale de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilite ale represiunilor politice, precum și despre Decizia Consiliului raional Strășeni nr. 04/16 din 02 octombrie 2013 emisă în baza actelor menționate mai sus, reclamanta-apelantă Cojocaru Ala a cunoscut la aceeași dată, când de către Consiliul raional Strășeni a fost aprobată lista beneficiarilor de compensații privind restituirea valorii bunurilor confiscate persoanelor supuse represiunilor politice cu eşalonarea pe 5 ani, și prin care i s-a stabilit compensația în sumă de 732624 lei, pe care a și primit-o.

În pofida faptului că Ala Cojocari a declarat că nu a fost prezentă la ședința din 22 august 2013 a Comisiei speciale de examinare a cererilor de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora victimelor reabilite ale represiunilor politice și nu a primit Decizia nr. 29 din 22 august 2013, a fost stabilit că anume în baza acestor acte dânsa s-a prezentat la contabilitatea Consiliului Strășeni, pentru a ridica compensația determinată, care e recunoscută ca executată de ultima.

Totodată, respingând ca neîntemeiate cerințele privind recunoașterea ilegală a refuzurilor Președintelui raionului Strășeni nr.477 din 05 august 2016 și nr.630 din 03 noiembrie 2016, instanțele au relevat în hotărârile sale că, în cadrul examinării cauzei nu au fost constatate temeiuri de anulare atât în fond cât și pe procedură de emitere.

La 20 decembrie 2019, Cojocari Ala a declarat recurs împotriva deciziei din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la pronunțarea deciziei a comis erori care au dus la soluționarea greșită a cauzei și încalcă drepturile fundamentale ale recurenteii.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Cojocari Ala, neîntemeiat și care urmează a fi considerat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Cojocari Ala, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentei, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Cojocari Ala.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de

contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Cojocari Ala.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari